

Vladimír Suchan

SAPFÓ JE
(STÁLE JEŠTĚ)
ZA ŠKOLOU

DAUPHIN

DAUPHIN

Vladimír Suchan

SAPFÓ JE
(STÁLE JEŠTĚ)
ZA ŠKOLOU

Dauphin
2017

© Vladimír Suchan, 2017

© Dauphin, 2017

ISBN 978-80-7272-914-2

ISBN 978-80-7272-915-9 (pdf)

ISBN 978-80-7272-916-6 (e-pub)

ISBN 978-80-7272-917-3 (MOBI)

Platón prohlásil Sappfó za desátou Múzu. Církev ji však na počátku své existence prohlásila za běhnu a přikázala ničit její svatební písně, milostné zpěvy, epigramy i hymny. Co zbylo, odsoudil ke konečné likvidaci papež Řehoř VII., který se zasloužil o zničení knihoven v Konstantinopoli i v Římě. Pro pozdější romantiky se Sappfó však stala znovu živým hlasem, modelem i Múzou. Dnes je po právu pokládána za jeden z největších básnických hlasů celého lidstva.

„Sapfó, podivuhodná bytost!“

Strabo, *Žeměpis*

Faidros: „Co jsou zač? Což jsi kde slyšel něco lepšího?“

Sokratés: „Zatím ti to nemohu říci, ale určitě jsem něco takového slyšel od božské Sapfó ...“

Platón, *Faidros*

„Někteří tvrdí, že Múz je devět. Jak krátkozraké! Vždyť Sapfó z Lesbu je desátá!“

Platón citovaný v *Antologii Palatina*

„Čím byla pamfylijská Damofyla pro Sapfó, tím byl Platón v poměru k Sokratovi.“

Filostratus, *Život Apollonia z Tyany*

„Jak jinak je možno nazývat Sapfóninu lásku než sokratickým uměním lásky?“

Maximus Tzre, *Orace*

„Vím, že nevím nic až na jednu malou věc týkající se lásky (*ton erotikon*) – mého daemona, který je duchem, hlasem i znakem.“

Platón, *Thaegés*

„Sapfónin styl dokázal popsat lásku, rozkoš i slast způsobem, který se vyhnul vulgárnosti.“

Hermongenés, *Druhy stylu*

„Křik vášně mezi milenci je výjimkou, která nepodléhá postnímu Šabatu.“ Vše ostatní je jenom řeč.

Svatý Tomáš Akvinský,
největší katolický teolog

„Všechny činy krásy se dějí (a páchají) pro lásku a z lásky.“

Svatý Tomáš Akvinský

„Lyrická krása je ta, která tě zachytne a znehybní. Znehybní tě, protože sama je neodvolatelná.“

Andrew Llyod Weber
o Jane Morrisové (Lilith)

„V době epidemického nihilismu a freudovského kultu protěžované vnitřní hníloby a hnusu na hranici bestiality je úsilí o dobro a krásu a jejich étos revolučním činem.“

Lato von Schlackenwerth

„Pro duši je hanebné nevědět a ignorovat jak to, na čem závisí dobro, tak i to, co způsobuje její degradaci a degeneraci.“

Platón, *Mínós*

Sokratés: „Asi věříš v Euthyfrónovu inspiraci.“

Platón, *Kratylus*

„Básník je okřídlená bytost, posedlá
a inspirovaná.“

Platón, *Íón*

„Básník je bytost okřídlená někým jako Isis.“

Euthyphro II

Desátá múza, mouřenínka lásky

Než byl Sokratés, byla Sapfó
z ostrova v Egejském moři,
jejíž hlas týral, káral, trýznil:

„Já jsem, co kyne
i uniká přemnohým
a k čemu sám toužíš

obrátit svou tvář
a přijít a klesnout
a hroužit se i patřit

a místo pera špičkou
perutě ve výšinách
báseň ze rtů rudých

dozrávající láskou sát
a pro Pegasa,
jako by byl měchem od dud,

dech si od ní brát
a pod koleny klínit se
i vzpínat, kde věčnost stírá čas!“

Zakázané zahrady

Sladko dítěti
být opicí
v zahradě
na cizím stromě,

když oba stůňou
horečkou po vitamínech
– stav tíhy podzimní
sladký je a zlatý.

1988

Světlo na mělčině ženy

Listí je tu
kolem dokola
zdrsněné deštěm
blyštivě a blaze.

Světlo v kruhu
za kruhem kolem nás
svlékají si stíny
a v óm převrací se ámen

– čisté tělo, čistý den
až do výše kolen
a prst a dlaň
– Tvá tišina tisklá.

Klín ztemnělý nečasem

Jistota v náhodě
je překocení rým
a každý s ním
je svůj,

svůj básník paralelní,
pod kůží vidoucí,
a proto dokořán
vzpomínající,

kam až koření,
a jas si motá
kolem dokola
na vřetenko boků

a do nebe umírá,
rozpíná se touhou
jak plátno obrazu,
jak sukně nebo chrám.

Český rybník

Hladina pokuřuje
nebe – ranní dým
a z nebe měkký svit
protéká vodou,

jejíž zrcadlení
boří se
do vůně
jak tanečnice v piruety.

Ale což někdo
ještě zahlédne kdy tady,
kde cesta kolem
do Jíckovic míří?

Cesta ránem za českou vsí

O kus dál cesta končí
před oponou vzešlých mlh.

I listí chvíli komíhavě
jde o to, jak poodklopit

krásu deroucí se skrze nás
z mlčky vzdalujících se luk.
A Ty vidíš okamžik paprsčité
plní onu nevýslovnou tvář.

Vesnice za Vltavou

Kostelík, nebičko z kamene,
v lítosti zeleně minulé zapiká
a z hříchů zadělá těsto
na nový den a slzu ulitou
k tomu do zvonu si dá.

Dům vyrůstá od zápraží
a na jeho verandě
můžeš sebe zapomenout
a zaposlouchat se do deště,
do vod, jež obloha k nám spouští

a jež drnkají vsi o rozšuměný vzduch,
a orosený zrak znovu se smí
a může a znovu tu a tam mohl by
ženu okořenit touhou
a znovu dovolit jí kvést.